ЕЗИКЪТ И СЪВРЕМЕННОСТТА

6

ПРОБЛЕМИ НА СОЦИОЛИНГВИСТИКАТА

PROBLEMS OF SOCIOLINGUISTICS

LANGUAGE AND CONTEMPORARY REALITY

Проблеми на социолингвистиката VI

Езикът и съвременността

Материали от Шестата международна конференция по социолингвистика
Шумен, 26-30 септември 1997 г.

Problems of Sociolinguistics VI

Language and Contemporary Reality

Proceedings of the Sixth International Sociolinguistic Conference
Shoumen, September 26-30, 1997

Красимира Алексова

Международно социолингвистическо дружество
София
1999

Editors:
Michail Videnov
Angel G. Angelov
Krasimira Aleksova
Krasimir Stoyanov
Jovka Tisheva
Hristo Kyuchukov

Съставители:
Михаил Виденов
Ангел Г. Ангелов
Красимира Алексова
Красимир Стоянов
Йовка Тишева
Христо Кючуков

© Международно социолингвистическо дружество в София

Издателство - ДЕЛФИ

Компютърен дизайн Иван Шопов

ISBN 954-8630-24-9

СЪДЪРЖАНИЕ

ПРЕДГОВОР ---------- 7

Глава I
ПЛЕНАРНИ ДОКЛАДИ
PLENARY SESSION

Хетил Ро Хауге. ОБРАТНОТО ОБРЪЩЕНИЕ В СЪВРЕМЕННИЯ БЪЛГАРСКИ ЕЗИК ---------- 9
Фолькмар Энгерер. ТРАНСФОРМАЦИЯ ИЛИ СОЦИАЛЬНЫЕ ИЗМЕНЕНИЯ? К АНАЛИЗУ ЯЗЫКОВЫХ ПЕРЕМЕН В ПОСТСОЦИАЛИСТИЧЕСКИХ ОБЩЕСТВАХ ---------- 14
Карин Вуленвебер. ЕКОЛИНГВИСТИКА И ЕКОЛОГИЧЕН ДИСКУРС В БЪЛГАРИЯ ---------- 18
Михаил Виденов. QUO VADIS, СОЦИОЛИНГВИСТИКО? ---------- 21
Зигрун Комати. НЯКОЛКО НАБЛЮДЕНИЯ ВЪРХУ УПОТРЕБАТА НА ПРЕИЗКАЗНИТЕ ФОРМИ В БЪЛГАРСКАТА ПУБЛИЦИСТИКА СЛЕД 1989 Г. ---------- 24
Елвира Катуш. УНГАРСКИЯТ ПЕСИМИЗЪМ И ОЛИМПИАДАТА В АТЛАНТА ---------- 27
Юозас Корсакас. СОПОСТАВИТЕЛЬНЫЙ АНАЛИЗ ФУНКЦИОНИРОВАНИЯ ЛЕКСИКИ В ПЯТИ ЯЗЫКАХ ---------- 30
Agnes Domonkosi . CHARACTERISTICS OF SOCIAL DIALECTS IN CONTEMPORARY HUNGARIAN PROSE ---------- 35
Радка Влахова. ЕЗИКОВИ ПРОЯВИ НА ИНПЕРСОНАЛНОСТТА И НА АНГАЖИРАНОСТТА ---------- 37
Raphael Gamaraff . THE BIOLOGICAL AND SOCIOLOGICAL DEVELOPEMENT OF DISCOURSE ---------- 39
Йоанна Коженевска-Берчинска. СОВРЕМЕННАЯ ПУБЛИЦИСТИКА КАК ИСТОЧНИК ЗНАНИЙ О НОВАЦИЯХ В ЯЗЫКОВОЙ КАРТИНЕ МИРА РОССИЯН ---------- 48
Erik Thau-Knudsen . LANGUAGE HIERARCHIES AND MULTILIGUAL SOCIETIES SITUATIONS IN NORTH-EAST SIBERIA AND EUROPE ---------- 52

Глава II
ЕЗИКЪТ И СЪВРЕМЕННИЯТ ЕЗИК
LAGUAGE AND CONTEMPORARY LANGUAGE

Кина Вачкова. ЗА ОТНОШЕНИЕТО МЕЖДУ СОЦИОЛИНГВИСТИЧЕСКИ И ТИПОЛОГИЧЕСКИ ФАКТОРИ ---------- 57
Цветан Йотов. ЗА ТИПОЛОГИЯТА НА РАЗГОВОРА ---------- 60
Пенка Филкова. СМЫСЛОВЫЕ КОРРЕЛЯЦИИ И ОППОЗИЦИИ В ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКОМ ДИСКУРСЕ (На материале русского и болгарского языков в постсоциалистический период их развития) ---------- 64
Снежина Гогова. ОТНОСНО СЪВРЕМЕННОТО СЪСТОЯНИЕ НА КИТАЙСКИЯ КНИЖОВЕН ЕЗИК - МОНОСИЛАБИЗЪМ/ПОЛИСИЛАБИЗЪМ ---------- 69
Валентина Венкова. ИЗРАЗЯВАНЕ НА ЗНАЧЕНИЕТО АНОНИМНОСТ НА ИЗТОЧНИКА НА ИНФОРМАЦИЯТА ВЪВ ВЕСТНИКАРСКИЯ ПОДСТИЛ ---------- 71
Владимир Долинский. ЛИНГВИСТИЧЕСКИЙ АССОЦИАНИЗМ ---------- 75
Йовка Дапчева. СЕМАНТИЧНОТО ПОЛЕ ЗА ОБОЗНАЧАВАНЕ НА ЗВУКОВЕТЕ (КОМУНИКАТИВНИ ОСОБЕНОСТИ) ---------- 79
Ангел Г. Ангелов. ПОДСТЪПИ КЪМ ЕДНА СОЦИОСЕМАНТИКА ---------- 82
Анна Николова. СОЦИОЛИНГВИСТИЧНИ ПАРАМЕТРИ В МЕХАНИЗМИТЕ НА РЕЧЕВАТА КОМУНИКАЦИЯ ---------- 86
Мария Жерева. ЛЕКСИКАЛНО-СЕМАНТИЧНА СТРУКТУРА НА ДВУВИДОВИТЕ ГЛАГОЛИ В СЪВРЕМЕННИЯ БЪЛГАРСКИ ЕЗИК ---------- 89
Никола Куков. ДЕТЕРМИНАНТИ НА УСТНОРЕЧЕВАТА ИЗЯВА ---------- 92

Ванина Сумрова. ДИНАМИКА ПРИ СЪЩЕСТВИТЕЛНИ ИМЕНА ОТ ЖЕНСКИ РОД ЗА ЛИЦА В СЪВРЕМЕННИЯ БЪЛГАРСКИ КНИЖОВЕН ЕЗИК 95
Светла Каранчева. АКТИВИЗАЦИЯ НА УНИВЕРБИРАНЕТО В СЪВРЕМЕННАТА ПУБЛИЦИСТИЧНА РЕЧ 99
Татяна Ангелова. ИНТЕРАКТИВНИ МОДЕЛИ ЗА ОПИСАНИЕ НА УРОКА ПО БЪЛГАРСКИ ЕЗИК 102
Цонка Люцканова. ПАЛАТАЛИТЕ СЪГЛАСНИ ВЪВ ФОНЕТИЧНОТО РАЗВИТИЕ НА ДЕТЕТО 111
Елена Иванова. ПО ВЪПРОСА ЗА ДЕТСКАТА РЕЧ В НЕЙНАТА СОЦИАЛИЗАЦИЯ 114
Дафина Генова. НЕЕДНОЗНАЧНОСТТА КАТО СВОЙСТВО И УПОТРЕБА НА ЕЗИКА 117
В. Тимова, П. Балабанова, Г. Недков. ЕЗИКЪТ НА БЪДЕЩИ УЧИТЕЛИ ПО ХИМИЯ ПО ДАННИ НА СВОБОДНИЯ АСОЦИАТИВЕН ЕКСПЕРИМЕНТ 120
Дамян Митев. АСПЕКТИ НА ВЪНШНАТА И ВЪТРЕШНАТА СТРУКТУРА НА ОКАЗИОНАЛИЗМИТЕ В СЪВРЕМЕННАТА ПУБЛИЦИСТИЧНА РЕЧ 124
Валентина Аврамова. СОЦИОЛИНГВИСТИЧЕН АСПЕКТ НА ЕКСПРЕСИВИЗАЦИЯТА 128
Иванка Николова. СЪЗДАВАНЕ НА ТЕРМИНИ В СЪОТВЕТСТВИЕ С НОВИТЕ ЯВЛЕНИЯ И ПРОЦЕСИ В ЖИТЕЙСКАТА ДЕЙСТВИТЕЛНОСТ 131

Глава III
ЕЗИКЪТ И ДРУГИТЕ ЕЗИЦИ
LAGUAGE AND OTHER LANGUAGES

Боян Николаев. ЗАЩО ДНЕШНИЯТ БЪЛГАРИН УПОРИТО „ГРЕШИ" С АНГЛИЙСКИТЕ ЗАВМКИ? 134
Татьяна Ярхлина-Тодорова. ОБ ОДНОМ ВИДЕ НЕСТАНДАРТНОЙ КОММУНИКАЦИИ: НЕВЕРБАЛЬНОЕ ОБЩЕНИЕ С ДУХОВНЫМ УЧИТЕЛЕМ („ЦВЕТЫ МОРИЯ" Н. К. РЕРИХА) 136
Галина Куртева. РЕЧЕВИ СТРАТЕГИИ ПРИ ИЗБОР НА АНГЛИЦИЗМИ И БЪЛГАРСКИТЕ ИМ СЪОТВЕТСТВИЯ 139
Лилиана Кирова. АССОЦИАЦИИ ПО ЗВУКОВОЙ БЛИЗОСТИ КАК ИСТОЧНИК ЛЕКСИЧЕСКИХ ОШИБОК ПРИ ОВЛАДЕНИИ БЛИЗКОРОДСТВЕННЫМ ЯЗЫКОМ 143
Irena Vassileva. WHERE IS THE AUTHOR? 146
Irena Vassileva. CITATIONS IN BULGARIAN ACADEMIC WRITING 151
Снежана Боянова. ВХОДЯЩ ТЕСТ ПО БЪЛГАРСКИ ЕЗИК ЗА ЧУЖДЕСТРАННИ СТУДЕНТИ ОТ УНИВЕРСИТЕТА ПО АРХИТЕКТУРА, СТРОИТЕЛСТВО И ГЕОДЕЗИЯ (УАСГ) 155
Со Йънг Ким. ОБРЪЩЕНИЕТО В СЕМЕЙСТВОТО (СЪПОСТАВКА МЕЖДУ БЪЛГАРСКИЯ И КОРЕЙСКИЯ ЕЗИК) 162
Мариана Стефанова. ПРОБЛЕМЪТ ЗА ДЕТСКОТО ДВУЕЗИЧИЕ У НАС 165
Велка Харизанова. АНГЛИЦИЗМИТЕ - СТИЛИСТИЧЕН ФЕНОМЕН В ЕЗИКА НА СЪВРЕМЕННИТЕ ПРИНТМЕДИИ В ГЕРМАНИЯ. ПРИСЪСТВИЕ В ЛЕКСИКАТА НА СУБКУЛТУРИТЕ 169
Кристина Тимова. ПСИХОЛИНГВИСТИЧЕН ПОДХОД В ЧУЖДОЕЗИКОВОТО ОБУЧЕНИЕ 174
Кристиян Войчицки. BULGARISCHE INTERNETKOMMUNIKATION 177
Борина Григорова. ОТНОШЕНИЕ НА БЪЛГАРИТЕ КЪМ ЧУЖДИТЕ ДУМИ 183
Данка Апостолова. ТИПООПРЕДЕЛЯЩИ МАРКЕРИ ЗА ПРОСТРАНСТВО В СТРАНДЖАНСКИЯ ДИАЛЕКТЕН АРЕАЛ 187
Красимира Петрова. ЕМОТИКОНИТЕ В ИНТЕРНЕТ 191
Светлана Мельцер. ОСОБЕННОСТИ ВЕРБАЛЬНОГО РАЗВИТИЯ УЧАЩИХСЯ Пятых классов в русских школах Эстонии 194
Ирина Кюльмоя. РУССКИЙ МОЛОДЕЖНЫЙ СЛЕНГ В ЭСТОНИИ 198

Антоанета Димитрова. „ЗАХАРЧЕ ДОРОТЕЯ" ИЛИ ОБРАЗНОСТТА В БЪЛГАРСКИЯ И НЕМСКИЯ МЛАДЕЖКИ ГОВОР ---- 201
Емануил Костов. ЗА ПРОИЗХОДА И ЗНАЧЕНИЕТО НА ДУМАТА „ТАРИКАТ" ---- 210
Мая Митева. БЪЛГАРСКАТА ЕЗИКОВА СРЕДА И БЪЛГАРСКИЯТ ЕЗИК НА ЧУЖДЕСТРАННИТЕ СТУДЕНТИ ---- 212
Стефанка Кирилова. КЪМ ВЪПРОСА ЗА ИЗРАЗЯВАНЕ НА ДИСКРЕТНО КОЛИЧЕСТВО В БЪЛГАРСКИЯ И РУСКИЯ ЕЗИК ---- 215
T. M. Seizova-Nankova. THE ADJECTIVAL COMPARATIVE CONSTRUCTION in English and Bulgarian ---- 218
Галя Молхова. ПОВЪРХНИННА И ДЪЛБИННА СТРУКТУРА НА НЕВЕРБАЛНИЯ ЕЗИК ---- 222
Андреана Предоева. АНАЛИЗ НА СЪОТНОШЕНИЕТО ВЕРБАЛНИ/НЕВЕРБАЛНИ КОМПОНЕНТИ ПРИ РЕЧЕВАТА КОМУНИКАЦИЯ ЛЕКАР-ПАЦИЕНТ (ПРИ РЕГИСТРИРАНЕ И ПРОСЛЕДЯВАНЕ НА БОЛЕВИ СИНДРОМ) ---- 224
Татяна Надудвари - Фабиан. ЯЗЫК ЖЕСТОВ В ПРЕПОДАВАНИИ РУССКОГО ЯЗЫКА В СОПОСТАВЛЕНИИ С ВЕНГЕРСКИМ ---- 228

Глава IV
ЕЗИКЪТ И РЕГИОНАЛНИЯТ И НАЦИОНАЛНИЯТ ИДЕНТИТЕТ
LAGUAGE AND AREAL & NATIONAL IDENTITY
Мария Горе. РАЗЛИЧНЫЕ АСПЕКТЫ ИЗУЧЕНИЯ БОЛГАРСКИХ ДИАЛЕКТОВ БЕССАРАБИИ ---- 231
Нийоле Меркене. СОЦИОЛИНГВИСТИЧЕСКИЙ АСПЕКТ ПРЕПОДАВАНИЯ ЯЗЫКОВ В ЛИТВЕ ---- 234
Георги Ризов. СУАХИЛИЗАЦИЯ И ХАУСАНИЗАЦИЯ НА АНГЛИЙСКИ ЕЗИК В ИЗТОЧНА И ЦЕНТРАЛНА АФРИКА ---- 236
Христо Кючуков. ГАГАУЗКИЯТ ЕЗИК - СОЦИОЛИНГВИСТИЧЕН АНАЛИЗ ---- 246
Антонина Колева. НАЦИОНАЛНО-КУЛТУРНИТЕ СТЕРЕОТИПИ В ЧУЖДОЕЗИКОВИЯ ТЕКСТ И ПРОБЛЕМИ НА МЕЖДУКУЛТУРНАТА КОМУНИКАЦИЯ ---- 248
Петър Сотиров. ЕЗИКЪТ НА БЪЛГАРИТЕ В УНГАРИЯ ---- 250
Тотка Стоева. СОЦИАЛНО ОБУСЛОВЕНИ ВАРИАНТИ ПРИ РЕАЛИЗАЦИЯТА НА ВТОРОСТЕПЕННОТО УДАРЕНИЕ В БЪЛГАРСКИЯ И РУСКИЯ ЕЗИК ---- 254
Маргарита Симеонова. КЪМ КЛАСИФИКАЦИЯТА НА СОБСТВЕНИТЕ ПРОЗВИЩНИ ИМЕНА ---- 266
Красимира Колева. ИНТЕГРАЦИЯТА НА ЕТНИЧЕСКИТЕ ОБЩНОСТИ В ШУМЕН В СОЦИОЛИНГВИСТИЧЕН АСПЕКТ ---- 269
Христо Кючуков и Петер Бакер. РОМСКИ ДУМИ В ТАЙНИЯ ЕЗИК НА НЯКОИ СОЦИАЛНИ ГРУПИ В ТУРЦИЯ ---- 275
Елена Берестецкая. БОЛГАРСКИЕ ГОВОРЫ УКРАИНЫ КАК СРЕДСТВО МЕЖЛИЧНОСТНОГО И МЕЖНАЦИОНАЛЬНОГО ОБЩЕНИЯ ---- 277
Полина Бокова. ОСОБЕНОСТИ НА КАЛКИРАНЕТО В ШЕКЕРЛИЙСКИЯ ДИАЛЕКТ ---- 280
Людмила Димитриева. НЕКОТОРЫЕ ХАРАКТЕРНЫЕ ЧЕРТЫ ЭКСТЕРИТОРИАЛЬНОГО ФУНКЦИОНИРОВАНИЯ ГОВОРА СЕЛА ГОЛИЦА БОЛГРАДСКОГО РАЙОНА ОДЕССКОЙ ОБЛАСТИ УКРАИНЫ ---- 285
Владимир Калоянов. ОПИТЪТ ЗА РЕФОРМА НА БЪЛГАРСКИЯ ПРАВОПИС В УКРАЙНА ПРЕЗ 1930 Г. ---- 287
Олга Парфьонова. РЕАЛИИ И ПЕРСПЕКТИВИ НА ЕЗИКОВОТО ПРОСТРАНСТВО В ПОЛИЕТНИЧЕСКИ СЕЛИЩА НА КРАЙНИЯ СЕВЕР ---- 293
Павлина Кънчева. СЪВМЕСТНА ПОЯВА НА СОЦИОЛИНГВИСТИЧНИ ПРОМЕНЛИВИ, ДИАГНОСТИЧНИ ЗА РЕЧТА НА РАЗЛИЧНИ СОЦИАЛНИ ГРУПИ ИЗ СРЕДИТЕ НА ЗАПАДНОБЪЛГАРСКАТА ИМИГРАЦИЯ В СОФИЯ ---- 295
Румяна Тодорова. ЕЗИК И ИДЕОЛОГИЯ В БРИТАНСКИТЕ МЕДИИ ---- 298
Таня Генадиева. БИЛИНГВИЗМЪТ И УЧИЛИЩЕТО ---- 300

Галина Ичева. СЕМАНТИЧНИ ВЗАИМОДЕЙСТВИЯ МЕЖДУ L1, L2, L3 ПРИ ИНТЕРНАЦИОНАЛНА ЛЕКСИКА — 304
Евгения Димитрова. БИЛИНГВИЗЪМ И УСВОЯВАНЕ НА СПЕЦИАЛИЗИРАНА ЛЕКСИКА — 307
Елена Каневска-Николова. ЗА СЪВРЕМЕННАТА ЕЗИКОВА СИТУАЦИЯ В ГРАД СМОЛЯН — 310
Красимира Алексова. ЕЗИЦИТЕ НА ПОКОЛЕНИЯТА — 312
Весела Кръстева. ТУРЦИЗМИТЕ В СЪВРЕМЕННАТА ПИСМЕНА ПУБЛИЦИСТИЧНА РЕЧ КАТО ОБЕКТ НА СОЦИОЛИНГВИСТИЧНО ИЗСЛЕДВАНЕ — 317

Глава V
ЕЗИКЪТ И МОДАТА
LAGUAGE AND FASHION
Тодор Балджиев. ОТНОВО ЗА ЖАРГОНА — 321
Константин Попов. ПАРАЗИТНОТО ЛЕКСИКАЛНО ПОВТОРЕНИЕ В ЕЗИКА НА МАСМЕДИИТЕ У НАС — 323
Емилия Перникска. ПАРОНОМАЗИЯТА - НАСМЕШКА НАД ОБЩЕСТВЕНИ НЕДЪЗИ — 326
Стефка Петрова. ВИЦЪТ - БУДНАТА СЪВЕСТ НА НАРОДА — 331
Любима Йорданова. ЯНУАРСКИ МИРЕН ПРОТЕСТ'97 - СОЦИОЛИНГВИСТИЧЕН ЕТЮД — 334
Боян Байчев. ЗА ЕЗИКОВАТА АДАПТАЦИЯ И ЕРОЗИЯ В СЪВРЕМЕННИЯ СОЦИУМ — 337
Маргарита Пешева. „ПРЕДИЗВЕСТЕНИЯТ ЕЗИК" (телевизионните дебати на ИЗБОРИ'1997 г.) — 339
Йовка Тишева, Ангел Петров. ВАРИАНТНОСТ В УПОТРЕБАТА НА НЯКОИ ЕЛИПТИЧНИ ДИЗЮНКТИВНИ ВЪПРОСИ — 348
Радко Шопов. МОДЕРНИЯТ ЧОВЕК И ПОНЯТИЕТО ЗА СЪДБАТА (по материали от съвременната българска преса) — 352
Красимир Стоянов. ЕЗИК И РЕАЛНОСТ В НОВИНАРСКАТА СЕНЗАЦИЯ (по следите на „втората реалност" в ежедневния български печат) — 357
Емилия Гърнева. СВИВАНЕ НА ИЛЮЗИЯТА ЗА СВОБОДА ДО НЕ-СВОБОДА - ЕЗИКОВИ МАРКЕРИ — 362
Галина Яворская. „ЯЗЫКОВОЕ СОЗНАНИЕ" И ПРОБЛЕМА ЯЗЫКОВЫХ ИЗМЕНЕНИЙ — 365
Antonina Berezovenko. THE DYNAMICS OF THE LANGUAGE SITUATION IN UKRAINE — 371
Иванка Мавродиева-Георгиева. ЕЗИКЪТ НА ПРЕЗИДЕНТСКИТЕ ПОСЛАНИЯ И ДЪРЖАВНО-ПОЛИТИЧЕСКИЯТ ДИСКУРС — 376
Станка Андреева. ЕЗИКЪТ И МОДАТА В КОНТЕКСТА НА ВЕРБАЛНИТЕ И НЕВЕРБАЛНИТЕ ФОРМИ НА ПОВЕДЕНИЕ — 379
Елена Мераклова. ОПИТ ЗА СОЦИОЛИНГВИСТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ПРЕДСТАВИТЕЛИ ОТ МЕДИЦИНСКАТА АКАДЕМИЧНА ИНТЕЛИГЕНЦИЯ — 383
Добрина Даскалова, Жана Иванова. СРЕДСТВА ЗА ВЪВЕЖДАНЕ И ОЦЕНКА НА ЧУЖДА РЕЧ И ТЕХНИЯ КОМУНИКАТИВЕН СТАТУС ПРИ ФОРМИРАНЕ НА ОБЩЕСТВЕНО МНЕНИЕ (по материали от печата) — 387
Светла Стоичкова. СЪВРЕМЕННИ ПРОЗВИЩА - ОПИТ ЗА СОЦИОЛИНГВИСТИЧЕН АНАЛИЗ — 391
Диана Фингарова. ЛЮБОВ ПО ОБЯВА ЗАПОЗНАНСТВОТО ПО ОБЯВА - СИГНАЛ ЗА СОЦИАЛНА ИДЕНТИФИКАЦИЯ — 395
Вирджиния Горанова. ЛИЧНОТО ИМЕ И НЕГОВИТЕ ВАРИАНТИ В КОМУНИКАТИВНАТА СТРАТЕГИЯ НА БЪЛГАРИНА — 398
Мария Григорова. ПОЛИТИЧЕСКИЯТ ВИЦ - ВЕСЕЛО ЗА ДНЕШНОТО „НЕВЕСЕЛО" — 400
Йовка Данчева. ЕМОЦИОНАЛНАТА ЛЕКСИКА В ОБЩУВАНЕТО НА СТУДЕНТИТЕ (обръщения, изразяващи нежност) — 403